

STUDIUL ASUPRA PIETEI MUNCII - prezent și tendințe -

2004, C. L. Pop, S. Andrei, R. Cramarenco, C. Moraru

În contextul integrării în Uniunea Europeană, este necesar ca România să-și dezvolte strategii pe termen mediu și lung adaptate cerințelor europene. Din perspectiva pregătirii forței de muncă, este necesar ca universitățile să ia în considerare nu numai tendințele pieței muncii la nivel local și național, ci și tendințele de evoluție ale acesteia la nivelul Uniunii Europene.

Evidențierea direcțiilor de evoluție a pieței muncii pe termen mediu și lung este necesară universităților pentru a putea realiza strategii coerente și adaptate necesităților societății. Informațiile cu privire la evoluția pieței muncii pot fi folosite eficient de către universități în vederea construirii strategiilor pe termen mediu, având în vedere faptul că „produsele” (absolvenții) universităților ajung pe piața muncii după cel puțin trei/patru ani.

În acest sens, studiul de față este structurat pe două componente: situația în România și în Uniunea Europeană (atât în ceea ce privește UE cu cele 15 țări membre – UE 15, cât și din perspectiva Uniunii Europene extinse, cu 25 membri – UE 25). Fiecare componentă este dezvoltată pe două coordonate temporale (situația prezentă și tendințe de evoluție) pentru a se evidenția punctul de pornire și, respectiv, drumul de parcurs.

Studiul a fost realizat în 2004 și se bazează pe datele statistice disponibile la nivelul anului 2002, reprezentând rezultatul analizei documentelor la nivel național și european și având la bază analizele realizate la nivel macroeconomic. Pentru realizarea unei cercetări complete în ceea ce privește evoluția cerințelor de pe piața muncii, este necesară și abordarea la nivel microeconomic.

În anul 2002, în România, procentul populației (15-64 ani) cu studii superioare este mai puțin de jumătate din media pe UE 25 respectiv, 8,1 % în România și 17,9% în UE 25 (în timp ce în UE 15 acesta este de 19,2%). În ceea ce privește rata populației ocupate, aceasta este cu 5% mai mare în UE 15 și UE 25 față de România.

Cu privire la structura populației ocupate pe sectoare economice, discrepanțe semnificative se înregistrează în agricultură, unde România are de aproximativ opt ori mai multă populație ocupată decât media UE 15 și, respectiv, în servicii, unde, în România, lucrează aproximativ o treime din populația ocupată, comparativ cu 71% în cazul UE 15, respectiv, 68 % în cazul UE 25 . De asemenea, este de notat că rata de ocupare a absolvenților de studii superioare în România este apropiată de procentajele UE și acest fapt se datorează, în primul rând, procentajului mic de absolvenți de învățământ superior în România, comparativ cu situația din Uniunea Europeană.

Evoluția ratei ocupării în România este complet diferită față de cea a Uniunii Europene. Dacă în ultimul caz, rata de ocupare a crescut constant ca urmare a implementării politicilor sociale specifice, în România rata de ocupare a scăzut. Explicația poate fi găsită nu în creșterea ratei șomajului în România, ci în scăderea ratei de activitate. În privința ratei șomajului în rândul absolvenților de învățământ superior, se observă o ușoară creștere în România în ultimii ani rămânând, însă, ca valoare, sub media UE în 2001. Pe baza acestor date, se poate afirma că, în perspectivă, absolvenții de învățământ superior vor avea șanse mai mari să se integreze pe piața națională a muncii, decât pe cea europeană.

Studiul cuprinde și recomandări care să fie luate în considerare la elaborarea strategiilor la nivel de facultăți, astfel încât obiectivele acestora să se alinieze atât cu cerințele concrete ale momentului cât și cu tendințele evidențiate pe diferitele direcții.

Astfel, se poate estima creșterea atractivității continuării studiilor ca o șansă de a intra pe piața muncii, deoarece în rândul absolvenților de studii superioare, rata șomajului este mult mai scăzută decât în rândul absolvenților de studii liceale (4% pentru absolvenții de studii superioare față de 10% pentru absolvenții de studii liceale).

Rata populației ocupate cu studii superioare, este în creștere în România și această situație poate reprezenta de asemenea un factor de atractivitate pentru populația cu studii medii. În perspectivă, în condițiile scăderii natalității, se structurează ca principale grupuri țintă pentru universitate și grupele de vârstă de peste 30 de ani, ca potențiali candidați pentru programele de formare continuă și învățământ la distanță.

În ceea ce privește absolvenții Universității Babeș-Bolyai, începând cu promoția 2004 se poate observa o orientare a absolvenților spre sectorul privat. Astfel, dacă în cazul promoției 1998 aproximativ 20% dintre absolvenți erau angajați în sectorul privat, în ceea ce privește promoția 2004, jumătate dintre absolvenți au un loc de muncă în cadrul acestui sector. Această schimbare a profilului angajatorului ar putea impune și o schimbare a tipului de curriculum, orientată mai mult spre achiziționarea de cunoștințe și competențe concrete, valabile într-un orizont imediat de timp, în detrimentul competențelor/ cunoștințelor/valorilor generale cu valabilitate pe orizont lung de timp. Restructurarea curricula trebuie oricum pusă în discuție.

Universitățile ar putea să se orienteze către sectorul serviciilor, iar dezvoltarea competențelor antreprenoriale ar putea deveni un element important al competențelor generale.

Este necesar ca instituțiile de învățământ superior, la rândul lor, să influențeze și să modeleze piața muncii și dezvoltarea societății în general, nu doar să reacționeze la cererea de pe piața muncii. Dezvoltarea unei atitudini proactive este, în consecință, prioritară.